

Ur Vifolka härads dombok

*Ur A1a:1 Vadstena landsarkiv – kompletterat med renovationerna i Göta hovrätt
avskrivet av Henrik Mosén*

Kopiera texten efter behag – men hänvisa till mig som gjort utdragen och var ni hämtat texterna

s 229, **1619 den 18 februari**, hölls laga ting vid Liunga uti konung Matz befallningsmans v. Anders Godes närvaro.

Nämnden

Jonnn [Jomm] i Bredegårdenn	Lasse Månsson i Skoneberga
Sone i Wimpne	Håkann i Gudhem
Peer i Drusetorp	Niels i Skoneberga
Knut i Målen	Anders i Torpa
Amundh i Gustingzbo	Lasse i Sörby
Måns i Bragstadh	Erich i Skoneberga

s 229

Samma dag inlevererades i häradskista domboken med härads saköreslängd för år 1618 och maken däremot, uti konungens hovrätt.

s 229-230

Steg fram för rätten vällärd man herr Isaach Olaij kyrkoherde i Orssa i Östra Dalarna, med några laga fästebrev, som han hade på Hyppinges skattegård, där med han beviste sig med sin dotterson Zacarias Daniellsson b.d vara rätta byrdeman till Hyppinges gård. Emot några, som hava här på ofta klandrat, och nu icke voro tillstädes, vilket brev och laga fång uti alla sina clauslor av mig och nämnden, alldeles gillades. Så att ingen må därpå mera klandra som här till skett är, vid straff som i lag utvisar och varsamma brev daterat den 20 septebri Anno 1554.

s 230-232

Tingfördes samma dag Brijta Simonsdotter, Birgie Trummeslagares hustru i Öijbro, åter på nytt, för det rykte som en tjuv Anders Månsson b.d hade henne vidkommit, då han för sin brott blev sagd ifrån livet på Gullbergs häradsting den 13 Novembris nästförledne. Nämligen där han bekände sig hava tre resor henne besovit och uti så måtto hor bedrivit hade... [så följer en beskrivning av händelseförloppet] ... nämns bl a landsprofossen Jacob Wastesson... nämns att de tolv konstaterar att alldenstund hon tillförende hade bedrivit dubbelt hor, och skulle hava mist huvudet, och blev för hennes barns skull förskont till böter, och för de Anders Månsson både förr än han var dömd ifrån livet och sedan så ständeligen bekände sig med henne synden hava. Därför kunde de goda män icke annorlunda döma än som hon tillförende sig villkoret hade, nämligen att mista livet, utan någon förbön, om hordoms last vidare skulle bliva beslagen och kunde ej heller annat döma än att hon sak war i detta fallet, så väl som tillförene.

s 232-233

Jönns i Hyppingie hade i förleden Pingisdagen aftonen gott ifrån sitt och till Tompta, där kom han i mangel med Måns i för.ne Tompta, och icke bättre hände än att Jöns slog till honom med sin staver, och sönderslog han ”ährm” som åsynn vitne betygade, därför fälltes han till 20 mkr efter det 6 Cap Såra.B. till treskiftes, målsägande husbonden fru Kirstin till Fyllingerum och härade.

s 233

Hade och för.ne Måns slagit Jönses hustru två blånader, och här ryckt en lock utur huvudet för ett år sedan. Fälltes förty till 9 mkr till treskiftes efter det 10 Cap Sårn.B. Husbonden målsägande och härade.

s 233, **1619 den 12 maj**, var laga ting vid Liunga övervarandes w. Peder Larsson till Solberga uti häradsfogdens w. Anders Godes sted.

Nämnden – wtt Supra

s 233-234

Samma dag talade Oluff Swensson i Hargh till sin granne Mårten ibm, för några skällsord som han hade låtit av honom, vilket Mårten icke nekade att han lu hade kallat Oluff en tjuv, och sade att han för många år sedan hade stulit 16 alnar vadmal och åtta al.r lärft ifrån sina modersyster i Kolebotnen Kirstin b.d. Han spordes var hans vittne voro, till hans saga. Han svarade det var väl många, men inga hade han nu med sig. Gavs förty honom vitsord att förkomma sin vittne å nästa ting härefter, efter det 20 Cap Tingmål.B.

s 234

Och ibland annor otuktig ord de brukade in för rätten så löchtade Oluff för.de Mårten fyra gånger, fälltes förty till 12 öre var gång till treskiftes efter det 43 Cap Ting.B. sin husbonde Niels Clausson till Elby, målsägande och härade.

s 234

Kom för rätten Oluff Niellsson i Egby i Möleby, och gav sin kära hustru, efter de inga barn, eller arvingar hade, uti den nederstigande linea, halft av allt det de åtte, efter sin död, om hon levde efter honom, men går hon alle werldennes väg för än han, så tager han sitt lagliga arv, och däröver en ox vörd.

s 234-235

Peer Erichsson i Peplinge skulle hava svarat Jon Niellsson sin granne för tinget, för en gärdesgård han hade nedhuggit för honom, och då icke tillstädes var, och icke kunde man heller då syna vad skada där var skedd för snö skull.

s 235

Kom för.de Joen med sin vittne och syne man som gården synt och sett hade, och vittnade, att för.ne Peer Erichsson hade nedhuggit 62 hoot, på både sidor i hagen. Avsades efter hövlovlig konungs Göstafz stadga, gjord i Nyköping år 1537, att han skall upprätta hans skada igen, och böta 3 mkr till treskiftes husbonden w. Swen Mattesson, målsägande och härade.

s 235, **1619 den 14 september**, stod ting vid Liunga, uti häradshövdingens ärlig och manhaftig Axell Hanssons, samt k. Mat.z befallningsmans v. Anders Godes närvarelse.

s 235-236

Tingställdes samma dag en kvinsperson Elin Hindrichzdotter b.d, och sade sig vara belägrad av en skomakare Jönns Persson vid namn, barnet hade hon fött litet för Olsmässan, och han själv haver bekänt sig barnafader vara, och efter han icke ville behålla henne till äkta hustru, å skulle han nu hava bött sin 40 mkr, men efter lag sjuk, och icke själv tillstädes kom eller var. Därför uppsattes denna sak till dess kan komma själv till nästa ting, men kommer honom tiden kort dessförinnan så skola samma böter av godze hans bötas för has sak.

s 236

Gåvo de tolv i häradsnämnd besked om ena syn de höllo förliden sommar, emellan Hargs Prästegård och Tokanäs, på ett "bäcke ooss" [stavning enl renovation, i original möjl "beckie oos"] som både Prästen och Peer And. uti Tokanäs trätte om, vilke bäckeos prästen ville allt behålla, oansett Peer Anderssons ägor, ligga på den ena sidan, och prästens på den andra om Oosett. Men så synt de gode män således att oset skall höra halft till Prästegården och halft till Tokanäs, och sedan i sjön, där landet ligger ligga och vattenverka, så väl för den ena parten som för den andra.

s 236-237

Mårtenn i Hargh, w. Niells Eliassons landbo till Edby, skällt förlidne ting, Oluff Swensson sin granne, att han hade stulit 6 alnar vadmal och 8 al.r lärft ifrån sina modersyster, hustru Kirstin i Kolebotnen för några år sedan, såsom och nu. [...] svarades [av de tolv om de kunde döma] att efter han icke kunde för.de Oluff sådana tjuvsak med vittnom tillsakena binda som gällt heder, ära och själva livet, så kunde de och icke värja hans 40 mkr till treskiftes efter oför.na Cap husbonden, målsäganden och härade, och be.te Oluff gjordes fri för samma sak alldeles.

s 238

Ställdes för rätten Jönses hustru i Möleby Mariett b.d, som var kommen i rykte för en lös dräng som nu nyligen är skriven till landsknekt, att han skulle hava haft lägerskap med henne, vilket hon högeligen förnekade, sammaledes hennes egen man [...] hon friades från detta rykte och oära fri, och där någon låter detta rykte komma på gång igen, han skall allena härtill svara.

s 238

Lasse i Bänarp välbördige Hans Claessons landbo till Wendelsöö, tingställdes för djuraskjutning... vilket han och godvilligen bekände, nämligen att han hade gått i skogen åtta dagar för midsommar efter odjur att slå, där fann han en råbock den sköt han, fälltes till tre oxar efter konungens mandat, konungen allena.

s 239

Måns i Hälla talades till, för en stock han hade för try år sedan ställt i sin hage, uti vilken stock ett ung nött hade fastnat, och dött blev, och han och hade befallt målsägandena efter hans vilja otingförd, men en misstanke haver emellertid varit att han skulle samma stock hava uppsatt till rådjur och således konungens bud överträtt. Giltastickorna tär till, lades på tingsbordet, som syntes vara sådana, som man ilagar gillra för högdjur, men hade, att han hade gillrat stocken för rävar allena, och icke för rådjur, som han vittes före fasta för tynn 6 manna ed till nästa ting här efter.

s 239 [dåligt fisch pga fläckar, således från renovation huvudsakligen]

Birgie i Härberga hade förliden sommar med sina grannar Anders i Härberga, Måns Knutzson ibm, Oluf ibm, Erich ibm, och två inhyses karlar huggit på Öiebroos ägor ena rå ek emot höga överhetens förbud. Fälltes förty alla samtliga till 40 mkr konungens egen sak.

s 239-240

Nämnden gav besked om wijkekroka, ett fjärdedels torp, liggandes i Harg socken, vilket de efter häradsfogdens befallning, förliden sommar synt hava, således att det ingalunda gör fyllest mer än för ett åttondels torp, för den stora olägenhet till åker och äng där finns, och här gavs häradsbrev uppå.

s 240

Till mera visso att allt detta således uppå häradstingena efter lag och laga stadgar handlat, ranskat och avdömt är, som förskrivit står, trycker jag Lars joensson i Karsshult mitt samt häradssignete här neder under. Actum ut Supra.

s 241 [liten lapp på tvärs]

Saköre

Härads fallen i Wijfolka härade år 1619

Jöns i Hyppinge för fulsår

_____ ---- 3 mkr 2 ör ____

Måns i Tompta för slagsmål

-----12 od

_luf Swensson i Harg för l_t

----- 1 mkr

Per Erichsson i Peplinge för orätt o____

----- 4 öd

[samt lite mer svårtytt]

[underskrivet av]

Lars Joensson Karshult

Ur A1a:1 Vadstena landsarkiv – kompletterat med renovationerna i Göta hovrätt

avskrivet av Henrik Mosén

Kopiera texten efter behag – men hänvisa till mig som gjort utdragen och var ni hämtat texterna
